

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

13 жовтня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

**головуючого Коротких О.А.,
суддів: Гриціва М.І., Кривенка В.В., Маринченка В.Л.,
Панталієнка П.В., Самсіна І.Л., Терлецького О.О., —**

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом управління Пенсійного фонду України в Цюрупинському районі Херсонської області (далі — управління ПФУ, ПФУ відповідно) до відділу державної виконавчої служби Цюрупинського районного управління юстиції Херсонської області (далі — Відділ) про скасування постанови та накладання штрафу,

в с т а н о в и л а:

У серпні 2013 року управління ПФУ звернулося до суду з позовом, у якому просило скасувати постанову старшого державного виконавця Відділу від 15 серпня 2013 року про накладення на управління ПФУ штрафу у розмірі 680 грн за невиконання постанови Цюрупинського районного суду Херсонської області за виконавчим провадженням № 35949116.

На обґрунтування своїх позовних вимог управління ПФУ послалося на те, що відповідач наклав штраф за невиконання виконавчого листа про зобов'язання позивача здійснити перерахунок належної Демченко А.М. пенсії по інвалідності за період з 1 лютого 2011 року відповідно до статті 50, частини четвертої статті 54, статті 67 Закону України від 28 лютого 1991 року № 796-ХІІ «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та здійснити необхідні виплати за період з 1 лютого 2011 року за

рахунок Державного бюджету України. Зазначає, що постанова про накладення штрафу є необґрунтованою, оскільки в межах своїх повноважень управління ПФУ не може здійснити виплати через відсутність коштів відповідного бюджетного призначення.

Цюрупинський районний суд Херсонської області постановою від 28 жовтня 2013 року позов задовольнив виходячи з того, що рішення суду виконано частково, оскільки управління ПФУ лише здійснило перерахунок пенсії згідно з рішенням суду. Рішення суду не виконано в частині здійснення необхідних виплат. Доводи позивача про поважність причин невиконання рішення суду в частині проведення виплати у зв'язку з відсутністю коштів у Державному бюджеті України є обґрунтованими, оскільки в рішенні суду прямо зазначено, що такі виплати необхідно здійснити саме за рахунок Державного бюджету України. Цю обставину державний виконавець при винесенні постанови не врахував.

Одеський апеляційний адміністративний суд постановою від 13 березня 2014 року рішення суду першої інстанції скасував та прийняв нове — про відмову у задоволенні позову виходячи із того, що висновки суду першої інстанції про скасування постанови про накладання штрафу за невиконання рішення суду за виконавчим провадженням належним чином не обґрунтовані і не підтверджені наявними у справі матеріалами.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 31 липня 2014 року відповідно до пункту 5 частини п'ятої статті 214 Кодексу адміністративного судочинства України (далі — КАС) відмовив у відкритті касаційного провадження.

Не погоджуючись із ухвалою суду касаційної інстанції, управління ПФУ звернулось із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави неоднакового застосування Вищим адміністративним судом України одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах, а саме статей 75, 89 Закону України від 21 квітня 1999 року № 606-XIV «Про виконавче провадження»

далі — Закон № 606-XIV). Просить скасувати зазначену ухвалу Вищого адміністративного суду України та залишити в силі рішення суду першої інстанції. На обґрунтування заяви додано копії ухвал Вищого адміністративного суду України від 28 жовтня 2013 року та 4 червня 2015 року (К/800/58718/14), які, на думку заявника, підтверджують неоднакове застосування касаційним судом одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що заява управління ПФУ підлягає задоволенню з таких підстав.

У рішеннях суду касаційної інстанції, на які посилається заявник, обґрунтовуючи наявність інакшого правозастосування, вбачається, зокрема, що Вищий адміністративний суд України виходив із того, що оскільки невиконання судового рішення в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності таких коштів у боржника не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин, а тому накладення штрафу у такому випадку не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

У справі, що розглядається, суд касаційної інстанції, погоджуючись із рішенням суду апеляційної інстанції про відмову у задоволенні позову, виходив із того, що оскільки рішення суду, що набрало законної сили, не виконано в

повному обсязі позивачем без поважних причин, тому постанова про накладання штрафу прийнята в порядку та спосіб, що передбачені чинним законодавством, а отже, є належним способом зобов'язання управління ПФУ виконати рішення суду.

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Згідно з частинами першою та другою статті 75 Закону № 606-XIV після відкриття виконавчого провадження за виконавчим документом, що зобов'язує боржника вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення, виконавець перевіряє виконання рішення не пізніше ніж на наступний день після закінчення строку, встановленого частиною другою статті 25 цього Закону для самостійного виконання рішення. Якщо рішення підлягає негайному виконанню, його виконання перевіряється не пізніше наступного робочого дня після відкриття виконавчого провадження. У разі невиконання зазначених вимог без поважних причин державний виконавець накладає на боржника штраф відповідно до статті 89 цього Закону і не пізніше п'яти робочих днів з дня його накладення повторно перевіряє стан виконання рішення.

Відповідно до частини першої статті 89 Закону № 606-XIV у разі невиконання без поважних причин у встановлений державним виконавцем строк рішення, що зобов'язує боржника виконати певні дії, та рішення про поновлення на роботі державний виконавець виносить постанову про накладання штрафу на боржника — фізичну особу — від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на посадових осіб — від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; на боржника — юридичну особу — від сорока до шістдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та встановлює новий строк виконання.

Суди встановили, що управління ПФУ на виконання постанови Цюрупинського районного суду Херсонської області провело перерахунок пенсії Демченко А.М. за період з 1 березня по 22 липня 2011 року, в результаті чого їй було нараховано 17 798 грн 4 коп., проте її виплату здійснити не може через відсутність фінансування з Державного бюджету України.

Згідно з підпунктом 1 пункту 1 Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах, затвердженого постановою правління ПФУ від 30 квітня 2002 року № 8-2 (далі — Положення), управління ПФУ у районах, містах, районах у містах, а також у містах та районах (далі — Управління) є органами ПФУ, підпорядкованими відповідно головним управлінням ПФУ в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, що разом з цими управліннями утворюють систему територіальних органів ПФУ.

Відповідно до підпункту 4 пункту 2.1 та підпункту 2 пункту 2.2 Положення основним завданням Управління, крім іншого, є забезпечення своєчасного і в повному обсязі фінансування та виплати пенсій, допомоги на поховання та інших виплат, які згідно із законодавством здійснюються за рахунок коштів ПФУ та інших джерел, визначених законодавством. Управління відповідно до покладених на нього завдань планує доходи та видатки коштів ПФУ в районі (місті), у межах своєї компетенції забезпечує виконання бюджету ПФУ.

Ураховуючи наведене, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України дійшла висновку про те, що невиконання судового рішення управління ПФУ в частині виплати грошових коштів за відсутності відповідного фінансового забезпечення та фактичної відсутності коштів не може вважатися невиконанням судового рішення без поважних причин. Накладання штрафу у такому випадку жодних чином не захищає право особи на отримання бюджетних коштів.

Аналогічна правова позиція щодо застосування зазначених норм матеріального права вже була висловлена колегією суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у постанові від 24 березня 2015 року (справа № 21-66a15).

Відповідно до вимог статті 243 КАС за наявності підстав, передбачених пунктом 1 частини першої статті 237 цього Кодексу, суд має право у разі неправильного застосування судом норми матеріального права, що призвело до неправильного вирішення спору, скасувати судові рішення (судові рішення) та ухвалити нове судові рішення.

За наведених обставин та з урахуванням викладеного порушення судом касаційної інстанції норми матеріального права є підставою для скасування постановлених у справі судових рішень апеляційної і касаційної інстанцій та залишення в силі рішення суду першої інстанції, що була помилково скасована судом апеляційної інстанції,

Керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

п о с т а н о в и л а :

Заяву управління Пенсійного фонду України в Цюрупинському районі Херсонської області задовольнити.

Постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 13 березня 2014 року та ухвалу Вищого адміністративного суду України від 31 липня 2014 року скасувати, а постанову Цюрупинського районного суду Херсонської області від 28 жовтня 2013 року, що була помилково скасована судом апеляційної інстанції, залишити в силі.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого пунктом 3 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.